

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3196/2567

นาง น. โดยนาง อ. ผู้เข้าเป็นคู่ความแทน กับพวกโจทก์ นาย ค. ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ส.จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.วิ.พ. มาตรา 146, ป.พ.พ. มาตรา 4, ป.วิ.พ. มาตรา 243

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำร้องของโจทก์ที่ 1 มีคำขอให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้สั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ขัดกันคดีใด เมื่อศาลชั้นต้นเห็นว่าไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดกำหนดให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้ชี้ขาดคำพิพากษาศาลฎีกาที่ขัดกัน ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่ส่งคำร้องนั้นแล้วมีคำสั่งยกคำร้องเสียได้ กรณีนี้เป็นเรื่องของอำนาจร้องจึงเป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นที่จะต้องตรวจและพิจารณาสั่งคำร้องไปตามลำดับชั้นศาล ศาลชั้นต้นหาได้มีคำสั่งยกคำร้องโดยก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยชี้ขาดว่าให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีใด

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลฎีกาในคดีนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 ตัดสินว่า คำพิพากษตามยอมในคดีหมายเลขแดงที่ 9536/2523 ของศาลแพ่ง ระหว่างคุณหญิงพงา โจทก์ กับจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสด ผู้ตาย ที่จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความตกลงขายที่ดินตามคำฟ้องบางแปลงแก่คุณหญิงพงานั้นไม่มีผลผูกพันโจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินและไม่ได้เป็นคู่ความในคดีนั้นด้วย โจทก์ที่ 1 จึงมีสิทธิขอแบ่งทรัพย์สินดังกล่าวได้ แล้วพิพากษาให้จำเลยแบ่งที่ดินตามคำฟ้องแก่โจทก์ที่ 1 สองในสามส่วน และที่เหลืออีกหนึ่งในสามส่วนให้แบ่งแก่โจทก์ที่ 1 อีกหนึ่งในห้าส่วน หลังจากนั้นในคดีอื่นอีก 3 คดี ที่โจทก์ที่ 1 และผู้จัดการมรดกของโจทก์ที่ 1 ยื่นฟ้องจำเลย คุณหญิงพงา และบุคคลภายนอกเป็นจำเลย ขอให้เพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมในคดีหมายเลขแดงที่ 9536/2523 ของศาลแพ่ง ตลอดจนเพิกถอนนิติกรรมต่าง ๆ ที่สืบเนื่องมาจากการทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ศาลฎีกามีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2546 ตัดสินว่าการทำสัญญาประนีประนอมยอมความของจำเลยในคดีดังกล่าวเป็นการจัดการทรัพย์มรดกตามหน้าที่ที่จำเป็นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 ไม่ใช่การกระทำนอกอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดก แล้วพิพากษายกฟ้อง และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2278/2564 กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3502/2564 ก็ตัดสินในทำนองเดียวกันว่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2546 มีผลผูกพันโจทก์ที่ 1 ทำให้โจทก์ที่ 1 ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมที่สืบเนื่องมาจากสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว แล้วพิพากษายกฟ้องเช่นกัน โจทก์ที่ 1 ยื่นคำร้องเป็นใจความว่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2546 ขัดกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 ที่ตัดสินไว้ในคดีนี้ ทำให้โจทก์ที่ 1 ไม่อาจใช้สิทธิตามคำพิพากษาในคดีนี้ติดตามเอาที่ดินตามคำฟ้องคืนจากผู้อื่นได้ ขอให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีใด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 146 วรรคสอง ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรคสอง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า กรณีไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้สิทธิโจทก์ที่ 1 ที่จะยื่นคำร้องให้วินิจฉัยในเรื่องนี้ได้

ให้ยกคำร้อง โจทก์ที่ 1 อุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็น
พับ โจทก์ที่ 1 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกา
ของโจทก์ที่ 1 ประการแรกมีว่า ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งยกคำร้องของโจทก์ที่ 1 หรือไม่ เห็นว่า
คำร้องของโจทก์ที่ 1 มีคำขอให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้สั่งกำหนดว่าจะ
ให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ขัดกันคดีใด เมื่อศาลชั้นต้นเห็นว่าไม่มีทบทวนของกฎหมายใด
กำหนดให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้ชี้ขาดคำพิพากษาศาลฎีกาที่ขัดกัน
ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่ส่งคำร้องนั้นแล้วมีคำสั่งยกคำร้องเสียได้ กรณีนี้เป็นเรื่องของอำนาจ
ร้องจึงเป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นที่จะต้องตรวจและพิจารณาสั่งคำร้องไปตามลำดับชั้นศาล
ศาลชั้นต้นหาได้มีคำสั่งยกคำร้องโดยก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยชี้ขาดว่าให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกา
คดีใดตั้งที่โจทก์ที่ 1 อ้างในฎีกาไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ไม่พิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืน
ไปยังศาลชั้นต้นเพื่อมีคำสั่งใหม่ให้รับคำร้องนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ที่ 1 ข้อนี้
ฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ที่ 1 ประการสุดท้ายว่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่
623/2546 ขัดกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 ที่ตัดสินในคดีนี้หรือไม่ ปัญหานี้จัด
เป็นปัญหาในชั้นบังคับคดี เนื่องจากโจทก์ที่ 1 มีเหตุขัดข้องในการบังคับคดีแบ่งที่ดินตาม
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 จึงจำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหานี้ให้ชัดเจน โดยศาลล่างทั้งสองยัง
ไม่ได้วินิจฉัยไว้ แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยไปโดยไม่จำเป็นต้องย้อน
สำนวนไปยังศาลชั้นต้นเพื่อวินิจฉัยก่อน ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
243 (1) ประกอบมาตรา 252 เห็นว่า เมื่อพิจารณาผลแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองคดีแล้ว
ปรากฏว่าหาได้แย้งกันไม่ กล่าวคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2546 พิพากษายกฟ้องโดยไม่ได้
เพิกถอนนิติกรรมที่จำเลยกระทำกับผู้อื่น ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 ก็พิพากษาให้
จำเลยแบ่งที่ดินตามคำฟ้องแก่โจทก์ที่ 1 โดยไม่ได้พิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมเช่นเดียวกัน ทั้งนี้
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3502/2564 เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 เป็น
เพียงการรับรองสิทธิของโจทก์ที่ 1 ที่มีอยู่ในที่ดินตามคำฟ้องเท่านั้น กล่าวคือ คำพิพากษาดำเนินยอม
ในคดีหมายเลขแดงที่ 9536/2523 ของศาลแพ่งไม่มีผลผูกพันหรือกระทบถึงสิทธิของโจทก์ที่ 1 ที่มี
อยู่ในที่ดินตามคำฟ้องนั่นเอง เมื่อคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองคดีไม่ได้ตัดสินไปคนละทาง แต่
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2546 เป็นเหตุให้โจทก์ที่ 1 ไม่อาจขอให้เพิกถอนนิติกรรมต่าง ๆ
เพื่อให้ที่ดินกลับมาเป็นของโจทก์ที่ 1 หรือของผู้ตายได้ หรือไม่อาจบังคับคดีแบ่งที่ดินโดยตรงได้
อีกแล้ว เช่นนี้โจทก์ที่ 1 ก็ชอบที่จะเรียกร้องเอาเงินจำนวนที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายที่ดินตาม
คำฟ้องจากจำเลย ตามสัดส่วนที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3140/2538 รับรองไว้ และหากการจัดการ
ทรัพย์สินมรดกของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ที่ 1 อย่างไร โจทก์ที่ 1 ก็ยังชอบที่จะ
ว่ากล่าวเอาแก่จำเลยได้ตั้งที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3502/2564 มีคำวินิจฉัยไว้ด้วย คำพิพากษา
ศาลฎีกาทั้งสองคดีไม่ได้ขัดกัน ฎีกาของโจทก์ที่ 1 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว ปัญหาที่ว่าจะ
ให้ถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีใดย่อมไม่มี ทำให้ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ที่ 1 ข้อที่ว่า
กรณีจะให้ประธานศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้ชี้ขาดความขัดกันของคำพิพากษา
ศาลฎีกาสองคดีนี้โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 146 วรรคสอง
ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรคสอง ได้หรือไม่อีกต่อไป ที่ศาลล่าง
ทั้งสองยกคำร้องของโจทก์ที่ 1 นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้น
ฎีกาให้เป็นพับ

สัญญา ฎีกาที่ดี · ณรงค์ ประจุมาศ · ชาตรี หาญไพโรจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3196/2567>